

Developing a Model for Empowering Students in Entrepreneurship and Sports Businesses

Yaser Hejbar¹, Zeinolabedin Fallah^{*2}, Mohammadali Noudehi³, Taher Bahlakeh⁴

^{1,2,3,4}Department of Physical Education, Gorgan Branch, Islamic Azad University, Gorgan, Iran, Email: zyfallah@gmail.com

Article Info

Article type:
Research Full Paper

Article history:
Received: 25.07.2022
Revised: 22.10.2022
Accepted: 31.10.2022

Keywords:
Sports entrepreneurship
Sports business
Sports management
Sports development
Grounded theory

ABSTRACT

Today, the economic aspects of sports have expanded a lot in the world, and many investors are interested in starting a business in this sector. This research aimed to present a model of empowering students in entrepreneurship in sports businesses. This qualitative research was conducted with the grounded theory method. The target population in the qualitative section included experts in the field of sports management, educational management and entrepreneurship professors who are aware of the research topic. Using the snowball sampling method and the theoretical saturation technique, 12 interviews were conducted. In the quantitative stage, 150 items in the form of six main components were evaluated by 384 entrepreneurs, professors, students and also managers of sports businesses. The information extracted from the interviews was analyzed in a multi-step coding method. The findings were compiled in the framework of the paradigm model. Causal conditions including individual factors (including motivation, knowledge and awareness and psychological skills), educational system, organizational factors, financial factors and the role of the government, background conditions including those related to laws, facilities, human resources, organization custodians, educational and communication programs, intervening conditions including two facilitating groups (students, science/technology, facilities and infrastructures and successful examples) and destructive (supportive, educational performance, financial, managerial and legal), the strategies included educational, managerial, legal/legal strategies, and the consequences included employment, development of the sports industry, quality of education, financial and motivational. In the quantitative part, it was also determined that all the main components of the research have a suitable fit.

Cite this article: Hejbar, Y., Fallah, Z.A., Nodehi, M.A., Bahlakeh, T. 2022. Developing a model for empowering students in entrepreneurship and sports businesses. *Journal of Studies in Entrepreneurship and Sustainable Agricultural Development*, 9 (4), 85-108.

© The Author(s).

DOI: 10.22069/jead.2022.20816.1669

Publisher: Gorgan University of Agricultural Sciences and Natural Resources

تدوین الگوی توانمندسازی دانشجویان در کارآفرینی و کسب و کارهای ورزشی

یاسر هژبر^۱، زین العابدین فلاح^{۲*}، محمدعلی نوده‌ی^۳، طاهر بهلکه^۴

اداره^۱ گروه تربیت بدنی، واحد گرگان، دانشگاه آزاد اسلامی، گرگان، ایران، رایانامه: zfallah@gmail.com

اطلاعات مقاله	چکیده
نوع مقاله: مقاله کامل علمی- پژوهشی	
تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۵/۰۳ تاریخ ویرایش: ۱۴۰۱/۰۷/۳۰ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۸/۰۹	
واژه‌های کلیدی: کارآفرینی ورزشی کسب و کار ورزشی مدیریت ورزش توسعه ورزش نظریه داده بنیاد	امروزه جنبه‌های اقتصادی ورزشی در جهان بسیار گسترش یافته است و علاقه سرمایه‌گذاران زیادی را راه‌اندازی کسب و کار در این بخش برانگیخته است. هدف از پژوهش حاضر نیز ارائه الگوی توانمندسازی دانشجویان در کارآفرینی در کسب و کارهای ورزشی است. این پژوهش کیفی با روش نظریه بنیانی انجام شد. جامعه آماری در بخش کیفی شامل خبرگان حوزه مدیریت ورزشی، مدیریت آموزشی و اساتید کارآفرینی آگاه به موضوع پژوهش بود. با بهره‌گیری از روش نمونه‌گیری گلوله‌برفی و تکنیک اشباع نظری ۱۲ مصاحبه انجام شد. در مرحله کمی، ۱۵۰ گویه در قالب شش مولفه اصلی توسط ۳۸۴ نفر از کارآفرینان، اساتید، دانشجویان و همچنین مدیران کسب و کارهای ورزشی کشور مورد ارزیابی قرار گرفتند. اطلاعات مستخرج از مصاحبه‌ها به شیوه کدگذاری چندمرحله‌ای تحلیل شد. یافته‌ها در چارچوب الگوی پارادایمی تدوین شد. شرایط علی شامل عوامل فردی (شامل انگیزشی، دانش و آگاهی و مهارت‌های روان‌شناختی)، سیستم آموزشی، عوامل سازمانی، عوامل مالی و نقش دولت، شرایط زمینه‌ای شامل موارد مرتبط با قوانین، امکانات، منابع انسانی، سازمان‌های متولی، برنامه‌های آموزشی و ارتباطات، شرایط مداخله‌گر شامل دو گروه تسهیل‌کننده (دانشجویان، علمی/تکنولوژی، امکانات و زیرساخت‌ها و نمونه‌های موفق) و مخرب (حمایتی، عملکرد آموزشی، مالی، مدیریتی و قانونی)، راهبردها شامل راهبردهای آموزشی، مدیریتی، قانونی/حقوقی و پیامدها نیز شامل شغلی، توسعه صنعت ورزش، کیفیت آموزش، مالی و انگیزشی بودند. در بخش کمی نیز مشخص گردید که همه مؤلفه اصلی پژوهش از برآزش مناسبی برخوردار هستند.

استناد: هژبر، ی.، فلاح، ز.، نوده‌ی، م.ع.، بهلکه، ط. (۱۴۰۱). تدوین الگوی توانمندسازی دانشجویان در کارآفرینی و کسب و

کارهای ورزشی. *مطالعات کارآفرینی و توسعه پایدار کشاورزی*، ۹ (۴)، ۸۵-۱۰۸.

DOI: 10.22069/jead.2022.20816.1669

ناشر: دانشگاه علوم کشاورزی و منابع طبیعی گرگان

© نویسندگان.

مقدمه

پکارآفرینی به عنوان موتور اصلی رشد اقتصادی و توسعه فرصت‌های اشتغال و کسب‌وکار مورد توجه زیادی قرار گرفته است (Si et al., 2019) و در اقتصاد دانش‌بنیان، به یکی از بازیگران اصلی توسعه اقتصادی پایدار تبدیل شده است (Omri, 2018). سیاست‌گذاران در سطح جهان از اروپا تا ایالات متحده اعتقاد دارند که ظرفیت‌سازی بیشتری برای کارآفرینی در جهت دستیابی به سطوح بالاتر رشد اقتصادی و نوآوری مورد نیاز است (Oosterbeek et al., 2010). به علاوه، فرهنگ کارآفرینی مبتنی بر دانش، عمل و نوآوری می‌تواند با مشکلات ناشی از بحران اقتصادی کنونی جهانی مبارزه کند (Othman and Nasrudin, 2016). به طور کلی همه کشورها به کارآفرینان بیشتری نیاز دارند که مایل به نوآوری و ایجاد مشاغل و محصولات جدید برای حفظ رشد اقتصادی باشند (Baldassarri and Saavala, 2006). کارآفرینی برای همه مشاغل در همه بخش‌ها ضروری است و سازمان‌ها و افراد را ملزم می‌کند تا مهارت‌های کارآفرینی را برای مقابله با محیط‌های کاری نامشخص توسعه دهند (Collins et al., 2006). محققان توجه روزافزونی به کارآفرینی به عنوان یک انتخاب رو به رشد در مسیر شغلی به دلیل نقش حیاتی آن در پیشبرد توسعه اجتماعی-اقتصادی در کشورهای در حال توسعه و توسعه یافته داشته‌اند (Pihie and Bagheri, 2013). در این راستا، نقش کارآفرینی نیز در حل و فصل مختلف نیز برجسته شده است. یکی از مسائل اقتصادی و اجتماعی مهم که بیشتر جوامع امروزی با آن دست و پنجه نرم می‌کنند؛ افزایش بیکاری فارغ‌التحصیلان دانشگاهی است (Liñán and Chen, 2009; Muscio and Ramaciotti, 2019). بنابراین، یکی از شکل‌های کارآفرینی که در سال‌های اخیر

مورد توجه جدی دولت‌ها و همچنین محققان قرار گرفته، خوداشتغالی فارغ‌التحصیلان است. با توجه به افزایش بیکاری در همه سطح جوانان، توسعه کارآفرینی به ویژه در بازارهای فعلی نقش کلیدی برای تعدیل این معضل ایفا می‌کند (Bahreyni et al., 2013). برخی مطالعات و گزارش‌ها نشان می‌دهند که درصد بالایی از فارغ‌التحصیلان یا بیکار هستند یا قادر به دنبال کردن شغلی در صنایع مرتبط با رشته خود نیستند (Awang-Hashim et al. 2015; Silva et al. 2018). در حالی که پتانسیل فارغ‌التحصیلان دانشگاهی برای تبدیل شدن به کارآفرینی بسیار زیاد است (Campanella et al., 2013; Herrmann et al., 2008). اهمیت و مزایای کارآفرینی باعث افزایش توجه دولت‌ها و مؤسسات آموزش عالی در سراسر جهان برای توسعه و ترویج ذهنیت و شایستگی‌های کارآفرینی در بین دانشجویان، به منظور ایجاد فارغ‌التحصیلان نوآور، کارآفرین و با قابلیت بیشتر اشتغال شده است (Bienkowska et al. 2016; Kakouris 2015). فارغ‌التحصیلان ورزشی هم با همین چالش روبرو هستند، زیرا میزان فارغ‌التحصیلانی که قادر به یافتن شغل در این صنعت نیستند رو بالا است (Minten and Forsyth, 2014).

ورزش یکی از شاخه‌هایی است که در سراسر جهان از رشد اقتصادی خوبی برخوردار می‌باشد و همه رده سنی برای سلامتی بدن از امکانات و برنامه‌های ورزشی استفاده می‌کنند. کسب‌وکار ورزشی، حوزه‌ای است که بسیار مورد توجه ورزشکاران و علاقه‌مندان به فعالیت در کارآفرینی مبتنی بر ورزش، قرار گرفته است (الیاسی و همکاران، ۱۳۹۷). از این رو توجه به مسئله کارآفرینی و توسعه کسب‌وکار در حوزه ورزشی ضروری جلوه می‌کند و دانشگاه با سرمایه انسانی در قالب دانشجو و اعضای هیات علمی می‌تواند در توسعه

با توجه به اهمیت اشتغال در بین تحصیل کرده‌های دانشگاهی به ویژه رشته تربیت بدنی، نویسندگان، این حوزه تحقیقاتی را انتخاب کردند تا با نتایج این تحقیق بتوان با تسهیل در ایجاد کسب و کارهای ورزشی و توسعه کارآفرینی در این حوزه، گامی مهم در جهت اشتغال‌زایی تحصیل کرده‌های ورزشی بردارد و اطلاعات مفیدی را جهت راه‌اندازی کسب‌وکارهای کارآفرینانه ورزشی در اختیار سازمان‌ها، مراکز تصمیم‌گیر و کارآفرینان فعال و مشتاق به فعالیت در صنعت ورزش، قرار دهد. لذا این پژوهش به ارائه الگوی توانمندسازی دانشجویان در کارآفرینی و کسب و کارهای ورزشی می‌پردازد.

مبانی نظری و پیشینه تحقیق

توانمندسازی منعکس‌کننده آگاهی و شناخت هر فرد از خودش است. توانمندسازی در برگیرنده مجموعه تدابیر و روش‌هایی است که به آن وسیله رفتار فرد را دچار تغییر کرده و آن‌ها را قادر سازد تا با توجه به شرایط، بهترین تصمیمات را اخذ و با ارایه خلاقیت در قالب فعالیت‌های مناسب بهره‌وری را افزایش دهند (نجیب‌زاده و همکاران، ۱۳۹۵). توانمندسازی را فرآیندی می‌داند که به فرد امکان و اختیار فکر کردن، رفتار کردن، کنترل و تصمیم‌گیری مستقل در مورد انجام وظایف شغلی را می‌دهد و این حالتی از حس خود توانمند کردن است که شخص می‌تواند وظایف مربوط به شغل خود را کنترل کند (Gazlastik et al., 2012). در این تحقیق منظور از توانمندسازی شامل شناخت و تسهیل موانع مدیریتی، تکنولوژیکی، فرهنگی - اجتماعی و آموزشی در مسیر افزایش قابلیت‌ها و توانایی دانشجویان در مسیر شروع و توسعه کسب و کار مرتبط با ورزش می‌باشد. بنابراین آموزش کارآفرینی نقش کلیدی در بهره‌برداری از فرصت‌های کارآفرینی در حوزه ورزش

مهارت‌های کارآفرینی ورزشی افراد نقش‌آفرینی کند. پیشرفت و گسترش صنعت ورزش از یک سو و نقش حیاتی کارآفرینی در توسعه اقتصادی و ایجاد اشتغال از سوی دیگر، بر اهمیت روزافزون کارآفرینی ورزشی تاکید دارد (Ansari et al., 2020). علیرغم رشد قابل توجه برنامه‌های ورزشی در دانشگاه‌ها، تعداد کارآفرینان فارغ‌التحصیل بسیار کمتر از پتانسیل صنعت ورزش بوده است (Minten and Forsyth, 2014; Tsitskari et al., 2017). بهبود مسیرهای توانمندسازی دانشجویان که که بتواند از کارآفرینان نوپا در حوزه ورزش حمایت و آموزش مؤثری ارائه دهد، ضروری است.

بنابراین، برای سیستم آموزشی یک کشور مهم است که آموزشی برای دانشجویان و دانش‌آموزان ایجاد کند تا بتوانند کسب و کار خود را راه‌اندازی کنند (Río-Rama et al., 2017). در نتیجه، علاقه سیاسی به ارتقای کارآفرینی و نقش آموزش به عنوان تسهیل‌کننده کارآفرینی در فارغ‌التحصیلان دانشگاهی، امکان گسترش برنامه‌ها و ابتکارات برای ارتقای روحیه کارآفرینی در دانشگاه‌ها را فراهم کرده است (Gibb, 2005, Fayolle et al., 2006; Fayolle and Gailly, 2015). در این راستا، توانمندسازی دانشجویان با بهره‌گیری از امکانات آموزشی دانشگاه، اولین گام و مسلماً مهم‌ترین گام برای ایجاد یک فرهنگ کارآفرینانه است. با این حال، اگرچه موسسات آموزشی تلاش می‌کنند تا توانمندی کارآفرینی را در دانشجویان تقویت کنند، درصد اندکی از دانشجویان، بلافاصله پس از فارغ‌التحصیلی کسب و کار خود را ایجاد می‌کنند (Peña et al., 2014). به همین دلیل، طراحی یک الگوی توانمندسازی برای دانشجویان در کارآفرینی و کسب و کارهای ورزشی با توجه به اهمیت نقش آموزشی و نیاز به کارآفرینی در بخش ورزش ضروری است.

هنگام بحث در مورد ابزارهای مختلف برای توانمندسازی لازم است به جنبه‌های مختلف مانند علت‌ها، راهکارها، پیامدها، زمین‌ها و عوامل واسطه‌ای نیز توجه شود به همین علت این جنبه‌ها تاکنون ناشناخته مانده است.

ادبیات مرتبط با کارآفرینی و ورزش، کمبود قابل توجه تحقیق در این زمینه را نشان می‌دهد. در یکی از تلاش‌هایی که برای مطالعه کارآفرینی ورزشی انجام شد، Borgese (2007a) فارغ‌التحصیلان کسب‌وکار را مورد بررسی قرار داد تا ببیند آیا آموزش کارآفرینی می‌تواند کارآفرینان ورزشی تولید کند یا خیر. اگرچه نتیجه تحقیقات او از نظر آماری معنی‌دار نبود، اما نشان داد که کارآفرینان ورزشی می‌توانند با موفقیت آموزش ببینند تا شرکت‌های مرتبط با ورزش را ایجاد کنند. به علاوه در تحقیقی مشابه بورگز Borgese (2007b) بیان کرد که مهم‌ترین محتوا برای آموزش کارآفرینی شامل مهارت‌های ارتباطی و بین فردی، امور مالی، مدیریت بازاریابی و پایه‌های کسب و کار است (Jones and Jones, 2014). Humphreys and Maxcy (2007) دریافته‌اند که اقتصاد ورزش در برنامه‌های درسی مدیریت ورزش به دو دلیل ممکن توجه اندکی داشته است. یا دانشکده‌های ورزشی در این زمینه واجد شرایط نیستند و یا این موضوع از دیدگاه آنها ارزشی برابر با سایر موضوعات ندارد. از آنجایی که کارآفرینی، مانند اقتصاد، یک حوزه نسبتاً جدید در برنامه‌های مدیریت ورزشی است، می‌توان پیش‌بینی مشابهی را برای توجیه توجه کمتر به دوره‌های کارآفرینی ورزشی انجام داد.

Borgese (2010) تلاش کرد تا مقایسه‌ای بین مربیان کارآفرینی ورزشی و کارآفرینان دیگر در آنچه که آنها به عنوان مهارت‌های مهم برای آموزش به فراگیران برای اجرای موفقیت‌آمیز کسب‌وکارهای

دارد. رشد چشمگیر و گسترش چشمگیر جنبه‌های مختلف صنعت ورزش مانند رسانه‌ها، بازاریابی و سرمایه‌گذاری و جذب اسپانسر، گردشگری، و رویدادهای زنده و تفریحی، در سال‌های اخیر (Kolyperas et al., 2019)، به همراه گسترش سهم ورزش در توسعه اقتصادی (Kang et al., 2015)، پتانسیل صنعت ورزش برای ارتقای توسعه از طریق ابزارهای آموزش را برجسته می‌کنند (Reis et al. 2016; Tsitskari et al., 2017). تعامل متقابل صنعت ورزش با طیف وسیعی از کسب و کارهای کوچک و بزرگ از بخش‌های مختلف مانند رسانه‌ها، خبرنگاران، فروشندگان کالاها و خدمات، اسپانسرهای مختلف، و تولیدکنندگان فرصت‌های بی شماری را برای فعالیت‌های کارآفرینی ارائه می‌دهد.

آموزش کارآفرینی ورزشی از بسیاری جهات مانند آموزش کارآفرینی عمومی است و هدف آن ارائه مهارت‌هایی به فراگیران برای شناخت فرصت‌ها در صنعت ورزش است و آنها را قادر می‌سازد تا سرمایه‌گذاری‌های ورزشی را توسعه دهند یا به توسعه سازمان‌های موجود کمک کنند (Ansari et al., 2020). تمرکز دیگر، آموزش کارآفرینی ورزشی، تشویق فراگیران به استفاده از مهارت‌های کسب‌شده خود در زمینه‌های مختلف ورزشی، از جمله سرمایه‌گذاری‌های جدید یا موجود، مؤسسات خیریه، سازمان‌های غیرانتفاعی، بخش عمومی و شرکت‌های اجتماعی است (Nová, 2015).

یکی دیگر از جنبه‌های مهم آموزش کارآفرینی در هر رشته، روش‌ها و راهکارهای توانمندسازی فارغ‌التحصیلات آن رشته است. ارائه دوره‌های کارآفرینی از نظر رویکرد در بین دانشگاهیان متفاوت است (Fayolle, 2013). ترکیبی از رویکردهای مختلف تاکنون به کار گرفته شده است، با این حال،

ورزشی محور می‌دانند، انجام دهد. محقق دریافت که درصد بیشتری از مربیان مدیریت ورزشی و کارآفرینی، به مهارت‌های دیجیتال و مدیریت استراتژیک بیشتر از کارآفرینان ورزشی ارزش قائل هستند. در عوض، کارآفرینان ورزشی در مقایسه با مربیان کارآفرینی ورزشی به موضوعات مدیریت مالی اهمیت بیشتری دادند. Rae et al. (2011) نیاز همه دانشجویان مقطع کارشناسی به توسعه ذهنیت، تجربه، تفکر خلاق، اعتماد به نفس، مهارت‌های اجتماعی و ارتباطی را به عنوان بخشی از برنامه تحصیلی خود شناسایی کردند. Ball (2005) اهمیت مشاغل مرتبط با ورزش در سراسر آفریقا را به عنوان منبع اشتغال، ایجاد ثروت و نوآوری تشخیص داد. مالک/مدیران درگیر در چنین شرکت‌هایی به مهارت‌ها و دانش لازم برای راه‌اندازی یک کسب‌وکار با منابع مورد نیاز و پس از آن برای بقا و شکوفایی کسب‌وکار نیاز دارند. حمایت و آموزش موثر باید به کارآفرینان نوپای ورزش محور ارائه شود تا بتوانند چنین کسب و کارهایی را شکوفا و رشد دهند.

سماعی و همکاران (۱۴۰۰) در پیش‌بینی توانمندسازی کارکنان زن وزارت ورزش و جوانان ایران به این نتایج دست یافتند که سقف شیشه‌ای (موانع فردی، خانوادگی، سازمانی و فرهنگی) و عدالت سازمانی تا حد قوی بر توانمندسازی زنان تأثیرگذار هستند. در بررسی اکوسیستم کارآفرینی ورزشی رضایی‌نژاده و همکاران (۱۳۹۷) به این نتیجه رسیدند که سرمایه‌گذاری و خصوصی‌سازی ورزش، تشکیل تعاونی‌های ورزشی و به ویژه فرهنگ سازمان‌های ورزشی ایران از پیشران‌های کارآفرینی در سطح کلان هستند. در سطح میانی، ساختار سازمانی و یادگیری سازمانی و به ویژه برنامه‌ریزی و محتوای آموزش مبتنی بر کارآفرینی در دانشگاه همراه با فناوری اطلاعات از عوامل اثرگذار بر

فرآیند کارآفرینی ورزشی هستند. در سطح خرد، متغیرهای مختلفی بر کارآفرینی در ورزش اثرگذار هستند که مهم‌ترین آن ویژگی‌های متنوع شخصیتی افراد است. البته سرمایه‌گذاری و ریسک مالی، و مهارت‌های کارآفرینی و اجتماعی نیز مهم تلقی شده‌اند. ابراهیمی دینانی (۱۳۹۶) در پژوهشی به شناسایی و رتبه‌بندی عوامل موثر بر کارآفرینی ورزشی در شهرداری تهران با رویکرد دیمتیل پرداخت. نتایج نشان داد که عوامل زیر براساس رتبه‌بندی به ترتیب مهم‌ترین عوامل موثر بر کارآفرینی شهرداری تهران بودند: تخصص گرا بودن سازمان، دیدگاه مدیریت ارشد نسبت به کارآفرینی، نظام ارزیابی عملکرد مناسب، تعهد سازمان نسبت به فعالیت‌های کارآفرینانه، نظام تحقیق و توسعه کارآمد، وجود برنامه راهبردی (استراتژیک) برای سازمان، پیشرو بودن سازمان در زمینه‌های مرتبط با ورزش، تعامل با فدراسیون‌ها و هیئت‌های ورزشی. هم چنین ارتباط بین این عوامل نیز براساس ضوابط و رویه‌های تکنیک تحقیق بدست آمد. در یک تحقیق صادقی و همکاران (۱۳۹۳) عوامل رفتاری مؤثر بر توسعه کارآفرینی در ورزش کشور را بررسی کردند. نتایج نشان داد که ارتباط معناداری بین عوامل رفتاری با توسعه کارآفرینی ورزشی وجود داشت و عناصری مانند انگیزه‌ها و نگرش‌های کارآفرینانه بر توسعه کارآفرینی تأثیرگذار بود.

فراهانی و همکاران (۱۳۹۸) پژوهشی با عنوان تحلیل عوامل بازدارنده رفتاری و انسانی در اشتغال و کارآفرینی ورزش ایران به این نتیجه رسیدند، که نگرش‌ها و مولفه‌های رفتاری جامعه ایرانی در وابستگی به بدنه‌ی دولتی و بالا بودن روحیه مطالبه‌گری از دولت؛ عدم اعتماد منابع انسانی به بخش خصوصی از یک طرف و زیاده‌خواهی و منفعت‌طلبی بخش خصوصی؛ ناکامی دولت در پیاده-

آزمایی) از روش داده بنیاد بهره گرفته شد. جامعه آماری در بخش کیفی شامل خبرگان حوزه مدیریت ورزشی (اساتید مدیریت ورزشی)، مدیریت آموزشی و اساتید کارآفرینی آگاه به موضوع پژوهش (اساتیدی که حداقل دو پژوهش که شامل تألیف و ترجمه کتاب، مقالات پژوهشی، مقالات همایشی، طرح‌های پژوهشی و...، در حوزه پژوهش حاضر به انجام رسانده باشند) می‌باشد. با بهره‌گیری از روش نمونه‌گیری گلوله‌برفی و تکنیک اشباع نظری به نمونه‌گیری در بخش کیفی اقدام گردید. در نهایت پس از انجام مصاحبه‌های تحقیق در مصاحبه ۱۰ام اشباع نظری شکل گرفت. جهت اطمینان از وجود اشباع نظری مصاحبه ۱۱ام نیز انجام گردید. در نهایت نمونه‌های بخش کیفی شامل ۱۲ نفر بودند. پس از انجام مصاحبه‌ها، متن مصاحبه‌های بازبینی شد تا و تا دستیابی به فهمی کلی از مصاحبه ادامه یافت.

در این تحقیق محقق به شکلی مداوم و هدفمند، طی فرایند تحلیل داده‌ها بین کدگذاری باز، محوری و انتخابی حرکت کرده است. همان‌طور که Strauss and Corbin (1990) تأکید کرده‌اند، فرایند کدگذاری باز و محوری دو گام متوالی یک فرایند تحلیلی نیستند؛ بلکه فرایند کدگذاری، پویا و شناور انجام می‌گیرد. در ابتدای کدگذاری، تلاش می‌شود که مقوله‌ها از طریق کدگذاری باز مشخص شود و طی کدگذاری محوری، مقوله‌ها به یکدیگر مرتبط می‌شوند. بعد از این که ارتباط بین مقوله‌ها طی کدگذاری باز و محوری شناسایی شدند، طی کدگذاری انتخابی، مقوله‌های فرعی و ارتباط آنها یکپارچه می‌شود تا مدل نظری توسعه یابد. برای طبقه‌بندی داده‌ها از زنجیره کدگذاری باز، محوری و انتخابی استفاده شد. لازم به ذکر است در کدگذاری محوری، مفاهیم بر اساس اشتراکات و یا هم معنایی در کنار هم قرار گرفتند. در

سازی اصل ۴۴ در واگذاری به بخش خصوصی؛ باور عمومی جامعه ایرانی به انجام امور به صورت فردی؛ مقاومت جامعه ورزش در ورود اشخاص غیرورزشی توانمند در حوزه‌های مدیریتی، اقتصادی و مالی و در عین حال فاقد سابقه ورزشی؛ فراز و فرودهای مسائل امنیتی و امنیت سرمایه‌گذاری و تاثیر آن به گرایش به انجام امور به صورت کوتاه‌مدت و استقبال از پروژه‌های زودبازده؛ تمایل دستیابی مدیران به سودهای کوتاه مدت و عدم وجود سیستم کنترلی منعطف و ارگانیک از عوامل بازدارنده رفتاری و انسانی در توسعه اشتغال و کارآفرینی در حوزه ورزش هستند.

علیرغم این که ادبیات زیادی در خصوص کارآفرینی و ورزش تولید شده است اما مطالعه‌ای که به صورت نظام‌مند بتواند یک الگوی توانمندسازی برای توسعه کارآفرینی و کسب‌وکار در زمینه ورزش ارائه دهد موجود نیست و تحقیقات پیشین در این حوزه دچار غفلت نسبی شده است که در این تحقیق تلاش در جهت پر کردن این شکاف تحقیقاتی است.

روش تحقیق

به لحاظ روش‌شناسی، این تحقیق در زمره طرح‌های تحقیق آمیخته اکتشافی قرار می‌گیرد. به عبارت دیگر در این تحقیق سعی شده است بر مبنای یافته‌های حاصل از داده‌های کیفی، داده‌های کمی گردآوری شود تا تعمیم‌پذیری یافته‌ها را میسر سازد. این تحقیق، از جنبه هدف در حیطه پژوهش‌های کاربردی می‌باشد. با توجه به ماهیت اکتشافی تحقیق، و از آنجایی که تاکنون پژوهشی که به دنبال طراحی مدل توانمندسازی دانشجویان در کارآفرینی و کسب و کارهای ورزشی باشد، انجام نشده است، در مرحله اول، برای فرآیند مدل‌سازی (که رویکرد آن به سمت نظریه‌سازی است نه نظریه

مسیر تحقیق و اقدامات انجام شده توسط محقق را دنبال کنند. جهت تایید پذیری مصاحبه شوندگان در پاسخ به سئوالات، از تجربه‌های عملی خود استفاده کردند.

همچنین برای سنجش پایایی در این پژوهش از روش "پایایی بازآزمون" استفاده شد که به میزان سازگاری طبقه‌بندی داده‌ها در طول زمان اشاره دارد. این شاخص را می‌توان زمانی محاسبه کرد که یک کدگذار یک متن را در دو زمان متفاوت کدگذاری کرده باشد. برای محاسبه پایایی بازآزمون از میان مصاحبه‌های انجام گرفته چند مصاحبه به عنوان نمونه انتخاب شده و هر کدام از آنها در یک فاصله زمانی کوتاه و مشخص دوباره کدگذاری می‌شوند؛ سپس کدهای مشخص شده در دو فاصله زمانی برای هر کدام از مصاحبه‌ها با هم مقایسه می‌شوند و از طریق میزان توافقات و عدم توافقات موجود در دو مرحله کدگذاری، شاخص ثبات برای آن پژوهش محاسبه می‌گردد. در هر کدام از مصاحبه‌ها، کدهایی که در دو فاصله زمانی با هم مشابه هستند با عنوان توافق و کدهای غیرمشابه با عنوان عدم توافق مشخص می‌شوند. در مرحله دوم، به جهت اعتبارسنجی مدل نهایی، راهبرد پیمایش مبتنی بر پرسشنامه برآمده از الگوی تدوین شده در مرحله اول اجرا شد. در این راستا اطلاعات لازم از طریق توزیع ۳۸۴ پرسشنامه در بین نمونه‌ای متشکل از اساتید دانشگاه بخش تربیت بدنی، دانشجویان تربیت بدنی، مدیران کسب‌وکار ورزشی و کارآفرینان فعال در زمینه ورزش گردآوری شد و با استفاده از نرم‌افزار SmartPLS برازش مدل بررسی شد.

یافته‌ها

توصیف پاسخگویان: نتایج بخش توصیفی مربوط به ویژگی‌های جمعیت شناختی پژوهش نشان داد که

کدگذاری انتخابی (گزینشی)، متغیر اصلی یا فرایند اساسی نهفته در داده‌ها، چگونگی، مراحل وقوع و پیامدهای آن نمایان شد.

لازم به ذکر است که از میان رویکردهای موجود در خصوص نظریه‌ی داده بنیاد، از رویکرد نظام‌مند (Strauss and Corbin (1990) استفاده شد که خود آن نیز جهت ارائه مدل دارای مدلی نظام‌مند به عنوان مدل پارادایمی در قالب شرایط علی، مداخله‌گر، زمینه‌ای، پدیده محوری، راهبردها و پیامدها، است و داده‌ها در سه سطح کدگذاری باز، محوری و انتخابی تجزیه و تحلیل می‌شوند. نحوه بررسی روایی و پایایی کیفی با روش‌های تحقیق کمی متفاوت است. به همین دلیل محققان کیفی بجای واژه اعتبار و روایی از واژه‌های مقبولیت، انتقال‌پذیری و تأییدپذیری استفاده می‌کنند.

مقبولیت: داده‌ها و یافته‌های روش کیفی باید قابل پذیرش و اعتماد باشند و این در گرو جمع‌آوری داده‌های حقیقی است. در این تحقیق تحلیل‌های اولیه بر روی داده‌ها به مصاحبه شوندگان بازخورد داده شد و آنها تأیید کردند که تحلیل‌ها منعکس کننده‌ی مفروضات و دیدگاه‌های آنان است.

قابلیت انتقال: انتقال‌پذیری نتایج پژوهش نشانگر تعمیم‌پذیری نتایج حاصله به سایر گروه‌ها و محیط‌های مشابه است. در پژوهش حاضر با مرور متعدد مصاحبه‌ها و استخراج حداکثری و غیر تکراری مطالب سعی بر اجرای این توصیه شد. همچنین از روش نمونه‌گیری نظری استفاده شده و با توجه به تخصص و جایگاه سازمانی هریک از مصاحبه شوندگان و و نیز افراد صاحب‌نظر و حرفه‌ای در مورد ابعاد مدل توانمندسازی دانشجویان در کارآفرینی و کسب و کارهای ورزشی انتخاب شدند.

تأییدپذیری: تأییدپذیری نتایج پژوهش کیفی هنگامی تحقق می‌یابد که سایر محققان بتوانند به روشنی

توسط (Strauss and Corbin 1990) در مورد انجام کدگذاری باز و محوری، ابتدا با تفکیک متن مصاحبه به عناصر دارای پیام در داخل خطوط یا پاراگرافها تلاش شد تا کدهای باز استخراج شوند و در مرحله بعدی آن مفاهیم در قالب مقوله‌های بزرگتری قرار گرفتند، بعد از این مرحله سعی شد که مقولات نیز در قالب دسته‌های بزرگ مفهومی طبقه‌بندی گردند. در مرحله دوم که کدگذاری محوری است ابتدا مقوله اصلی تعیین شد، سپس سایر مقوله‌ها در قالب پنج خوشه بزرگ موجبات علی، راهبردها، عوامل زمینه‌ای، شرایط علی و پیامدها دسته‌بندی شدند و در نهایت در مرحله کدگذاری گزینشی روابط بین مقولات آشکار و مدل پارادایمی نظریه برخاسته از داده‌ها فراهم آمد. بعد از اینکه کدها به کدهای اولیه بر اساس رویدادها و واقعیات، برچسب زده شد، کدهای اولیه شکل گرفتند. سپس سه نفر از خبرگان، کدهای اولیه را بررسی و براساس کدگذاری‌های خود روی اسناد، مورد تغییر و تعدیل قرار دادند. بنابراین در بخش کیفیت سنجی کدهای اولیه از روش تثلیث یا مثلث‌سازی بهره گرفته شده است.

شرایط علی: شرایط علی به حوادث و وقایعی اشاره دارد که منجر به وقوع یا توسعه‌ی یک پدیده می‌شود. نتایج کدگذاری باز به منظور شناسایی شرایط علی مؤثر بر توانمندسازی دانشجویان در کارآفرینی و کسب و کارهای ورزشی، نشان داد که ۴۳ کد باز، ۵ مقوله اصلی و ۳ مقوله فرعی وجود دارد (جدول ۱). مطابق جدول مشاهده می‌شود شرایط علی شامل عوامل فردی (شامل انگیزشی، دانش و آگاهی و مهارت‌های روان‌شناختی)، سیستم آموزشی، سازمانی، مالی و نقش دولت است.

اکثر مشارکت‌کنندگان مرد (۷۷/۳ درصد) بودند. ۱۳/۶ درصد از نمونه‌ها دانشجوی، ۱۸/۲ درصد کارآفرینان، ۹/۱ درصد مدیران کسب و کارهای ورزشی، ۴۵/۴ درصد استاد دانشگاه و ۱۳/۶ درصد مدیران دانشکده‌های تربیت بدنی بودند.

الگوسازی مفهومی مبتنی بر نظریه داده‌بنیاد: این بخش به بیان نتایج به دست آمده از مصاحبه‌ها و کدگذاری آنها می‌پردازد. فرآیند کدگذاری شرایطی را فراهم ساخت که در آن داده‌های خام به مفاهیم نظری توسعه یابند. در طی فرآیند کدگذاری مقوله‌ها به تدریج پیدا شده و توسعه یافتند. این کار با کمک روشی نظام‌مند و استاندارد و طی سه مرحله کدگذاری انجام شد: کدگذاری باز و کدگذاری محوری و گزینشی (انتخابی). بخش بعدی نتایج حاصل از هر یک از این کدگذاری‌ها را ارائه می‌کند.

کدگذاری باز و کدگذاری محوری: در طول مرحله کدگذاری باز و محوری، داده‌ها به دقت مورد بررسی قرار گرفتند، مقوله‌های اصلی و مقوله‌های فرعی مربوط به آن‌ها مشخص شدند، ابعاد و ویژگی‌ها تعیین شد و الگو مورد بررسی قرار گرفت. برای این تحلیل‌ها، تکنیک‌های تحلیلی پیشنهاد شده توسط (Strauss and Corbin 1990) مورد استفاده قرار گرفت. واحد اصلی تحلیل برای کدگذاری باز و محوری مفاهیم بودند. هنگام تجزیه و تحلیل دقیق داده‌ها، مفاهیم از طریق عنوان‌گذاری توسط محقق، به طور مستقیم از رونوشت مصاحبه شرکت‌کنندگان (کدهای زنده) و یا با توجه به موارد مشترک کاربرد آن‌ها، ایجاد شدند. نسخه‌های پیاده شده‌ی مصاحبه‌ها برای یافتن مفاهیم، مقوله‌ها، مقوله‌های فرعی، ویژگی‌ها و ابعاد این مقولات به طور منظم مورد بررسی قرار گرفتند. با توجه به راهنمای ارائه شده

جدول ۱- مقوله‌های اصلی و فرعی شناسایی شده مرتبط با شرایط علی

مفاهیم	مقوله‌های فرعی	مقوله‌های اصلی
۱. علاقه و اشتیاق فردی شخص به فعالیت در این حوزه ۲. علاقه به استقلال فردی و کسب درآمد و مستقل بودن ۳. وجود امکانات و زیرساخت‌های ورزشی در منطقه مورد نظر ۴. وجود علاقه مندان و طرفدارانی که نیازمند خدمات ورزشی باشند ۵. وجود اطرافیان و افراد موفق که در این زمینه ورود کرده و موفق به کسب درآمد شده اند ۶. سوابق کارآفرینی در اعضای خانواده و بستگان دانشجوی	انگیزشی	
۷. شناخت فرصت‌های کارآفرینی در این حوزه توسط فرد ۸. استعداد و توانایی فیزیکی و بدنی ۹. آشنایی با اتحادیه‌های صنفی و شیوه اخذ جواز کسب ۱۰. آشنایی با قوانین و مقررات مالیاتی ۱۱. آشنایی با قوانین و مقررات تامین اجتماعی ۱۲. آشنایی با قوانین و مقررات کار و حقوق کارگر ۱۳. آشنایی با قوانین و مقررات ثبت شرکت‌ها ۱۴. آشنایی با اصول تبلیغات و بازاریابی ۱۵. آشنایی با نحوه ایجاد کسب و کارهای اینترنتی ۱۶. آشنایی با قوانین و مقررات بانکی ۱۷. آشنایی با فنون مذاکره و سخنرانی ۱۸. آشنایی با نحوه تهیه طرح توجیهی ۱۹. آشنایی با اصول حسابداری و مالی ۲۰. آشنایی با قوانین تجارت ۲۱. آشنایی با ساختار و فرایندهای بازار کسب و کارهای ورزشی ۲۲. آشنایی با اصول کار تیمی ۲۳. آشنایی با مسائل حقوقی و تنظیم قرارداد	عوامل فردی	
۲۴. اعتماد به نفس ۲۵. مهارت‌های برقراری روابط اجتماعی ۲۶. خلاقیت ۲۷. هوش ۲۸. ریسک	دانش و آگاهی	مهارت‌های روان شناختی
۲۹. میزان تخصص و توانمندی اساتید در حوزه کارآفرینی ۳۰. سیستم آموزشی دانشگاه ۳۱. سرفصل‌های درسی ۳۲. کارآموزی در یک یا چند کسب و کار ورزشی		سیستم آموزشی
۳۳. میزان همراهی و همکاری ارگان‌های مرتبط با صدور مجوزهای کسب و کار ۳۴. تأسیس نظام علوم ورزشی ۳۵. صدور کد نظام ورزشی برای فارغ‌التحصیلان		سازمانی
۳۶. ارائه تسهیلات بانکی ۳۷. ارائه تخفیف‌ها و معافیت‌های مالیاتی برای راه اندازی کسب و کار ۳۸. شرایط اقتصادی و مالی		مالی
۳۹. بسته‌های حمایتی مالی از طرف دولت ۴۰. حمایت دولت برای ایجاد شغل جدید ۴۱. صدور پروانه‌های کسب و کار ورزشی ۴۲. ایجاد تکالیف قانونی برای فدراسیون‌ها برای ایجاد واحد کارآفرینی ۴۳. ایجاد تکالیف قانونی برای هیئت‌های ورزشی برای ایجاد واحد کارآفرینی		نقش دولت

کارآفرینی و کسب و کارهای ورزشی، نشان داد که ۲۶ کد باز و ۶ مقوله وجود دارد. مقوله‌های اصلی شرایط زمینه‌ای عبارتند موارد مرتبط با قوانین، امکانات، منابع انسانی، سازمان‌های متولی، برنامه‌های آموزشی و ارتباطات.

شرایط زمینه‌ای: بیانگر مجموعه‌ی خاصی از ویژگی‌های مربوط به پدیده است که به شکل عمومی به مکان رویدادها و وقایع مربوطه اشاره دارد. اینها شرایطی هستند که زمینه را برای بروز پدیده فراهم می‌کنند. نتایج کدگذاری باز به منظور شناسایی شرایط زمینه‌ای مؤثر بر توانمندسازی دانشجویان در

جدول ۲- مفاهیم و مقوله‌های شناسایی شده مرتبط با شرایط زمینه‌ای

مفاهیم	مقوله‌های اصلی
	قوانین
	۱. قوانین مالیاتی کشور
	۲. قوانین حمایت از شرکت‌های دانش بنیان
	۳. قوانین حمایتی و مالی پروژه‌های کارآفرینی در دانشگاه از سوی دولت ودانشگاه
	امکانات
	۴. ایجاد پارک فناوری در محیط دانشگاه
	۵. توسعه امکانات فناوری و پژوهشی مانند برگزاری رویدادهای استارت‌آپی بمنظور استعدادیابی در حوزه کارآفرینی ورزشی
	۶. ارائه خدمات به دانشجویان مستعد
	۷. ایجاد دسترسی به منابع جدید و با کیفیت
	۸. فراهم‌سازی بستر مناسب برای تحقیقات دانشجویان
	۹. زیرساخت‌های ورزشی
	۱۰. سالن‌های مجهز و ورزشگاه‌های مجهز
	۱۱. تجهیزات ورزشی داخل سالن‌ها شامل انواع وسایلی که نیازمند ورزشکاران است
	۱۲. وجود شرکت‌های دانش بنیان در دانشگاه
	منابع انسانی
	۱۳. استخدام اساتید متخصص و کارآفرین
	۱۴. وجود افراد خیره و باتجربه در زمینه کسب و کار ورزشی و معرفی آن‌ها به دانشجویان
	۱۵. استفاده از افراد با تجربه در تدریس به دانشجویان در دانشگاه
	سازمان‌های متولی
	۱۶. ادارات ورزش و جوانان
	۱۷. فدراسیون‌های ورزشی
	۱۸. هیئت‌های ورزشی
	۱۹. سازمان‌های نظام ورزشی
	۲۰. ادارات مرتبط با صنعت معدن و تجارت
	۲۱. وزارت علوم
	برنامه‌های آموزشی
	۲۲. وجود دوره‌های آموزشی با کیفیت
	۲۳. وجود دوره‌های عملی موثر شامل کارآموزی و کارورزی
	۲۴. وجود کارگاه‌های تخصصی
	ارتباطات
	۲۵. وجود ارتباط بین دانشگاه و بازار
	۲۶. وجود کانال‌های ارتباطی بین دانشگاه و صنعت

می‌کنند. همچنین عوامل مداخله‌گر، اثر شرایط علی بر پدیده مورد مطالعه یعنی توانمندسازی دانشجویان در زمینه کارآفرینی و کسب‌وکار را تحت تأثیر قرار داده

عوامل مداخله‌ای: شرایط مداخله‌ای شرایط وسیع‌تر و عام‌تری همچون زمان، فضا، فرهنگ و... هستند که به عنوان تسهیل‌گر و یا محدودکننده‌ی راهبردها عمل

و اجرای راهبردها را تسهیل و تسریع می‌کنند و یا به‌عنوان یک مانع دچار تأخیر می‌کنند. در این تحقیق پس از بررسی و تحلیل کدهای نهایی، مفاهیم و مقوله‌های عوامل مداخله‌گر به شرح جدول ۳ شناسایی شدند. نتایج کدگذاری باز به منظور شناسایی شرایط مداخله‌گر مؤثر بر توانمندسازی دانشجویان در کارآفرینی و کسب و کارهای ورزشی، نشان داد که

۳۵ کد باز و ۲ مقوله اصلی و ۸ مقوله فرعی وجود دارد. مقوله‌های اصلی، شرایط مداخله‌گر شامل دو گروه تسهیل‌کننده (دانشجویان، علمی/تکنولوژی، امکانات و زیرساخت‌ها و نمونه‌های موفق) و مخرب (حمایتی، عملکرد آموزشی، مالی، مدیریتی و قانونی) بود که در جدول زیر با جزییات نشان داده شده است.

جدول ۳- مقوله‌های اصلی و فرعی شناسایی شده مرتبط با عوامل مداخله‌ای

مقوله‌های اصلی	مقوله‌های فرعی	مفاهیم
دانشجویان		۱. وجود دانشجویان بانگیزه
		۲. وجود دانشجویان توانمند
		۳. ورزشی بودن دانشجویان
تسهیل‌کننده	علمی / تکنولوژی	۴. وجود تکنولوژی‌های تسهیل‌کننده کارآفرینی
		۵. وجود کانال‌های ارتباطی جدید و تسهیل‌کننده کارآفرینی
		۶. وجود ارتباطات علمی در مقیاس ملی و بین‌المللی
		۷. در دسترس بودن درگاه‌های آموزشی تخصصی به طور مستمر
		۸. حضور اساتید متخصص و کارآفرین به طور دائم و یا موقت
		۹. امکانات و زیرساخت‌های ارزان قیمت یا رایگان
		۱۰. در دسترس بودن امکانات موجود دانشگاه برای دانشجویان
		۱۱. وجود نمونه‌های موفق انجام شده در کسب و کارهای ورزشی کشورهای پیشرو
نمونه‌های موفق		۱۲. وجود نمونه‌های موفق کسب‌وکار در سایر حوزه‌ها توسط دانشجویان
		۱۳. وجود کارآفرینان موفق در کسب‌وکارهای ورزشی
		۱۴. کم‌توجهی به تجاری‌سازی ایده‌های نوین دانشجویان
حمایتی		۱۵. حمایت کم از ثبت اختراعات از دانشجویان برتر
		۱۶. برگزاری کم استارت‌آپ‌های بخش کارآفرینی
		۱۷. عدم حمایت از دانشجویان فارغ‌التحصیل
		۱۸. تنوریک بودن سیستم آموزشی
		۱۹. کم‌توجهی به بخش عملیاتی کارآفرینی
		۲۰. کم‌توجهی به راه‌اندازی کسب و کارهای ورزشی
		۲۱. تأکید بر مدرک‌گرایی به جای توجه به کارآفرینی
مخرب	عملکرد آموزشی	۲۲. ضعف عملکرد اساتید در آموزش کارآفرینی
		۲۳. تأکید بر آموزش مطالب قدیمی و سنتی
		۲۴. نداشتن برنامه کارآموزی و کارورزی
		۲۵. استفاده از اساتید کم‌تجربه و بی‌تجربه و نا آشنا با بازار کسب‌وکارهای ورزشی
		۲۶. عدم لحاظ کردن کارآفرینی بعنوان دروس دانشجویان
		۲۷. مشکلات مالی برای حمایت از دانشجویان کارآفرین
		۲۸. نداشتن سرمایه کافی برای راه‌اندازی کسب و کار
		۲۹. بودجه کم دانشگاه
		۳۰. در اولویت نبودن هزینه برای پروژه‌های کارآفرینی
		مالی

۳۱. قوانین سخت‌گیرانه در ثبت اختراع ایده‌های نوین
 ۳۲. کم بودن مدیران ریسک‌پذیر در بخش عملیاتی کردن کارآفرینی در دانشگاه
 ۳۳. عدم استفاده از مشوق‌های تاسیس شرکت دانش بنیان
 ۳۴. فقدان روابط موثر بین دانشگاه و بازار و همچنین بین دانشگاه و صنعت
 ۳۵. عدم برنامه‌ریزی صحیح دولت در میزان ورودی رشته‌های مورد نیاز جامعه

راهبردها: مجموعه تدابیری است که برای مدیریت، اداره و یا پاسخ به پدیده‌ی تحت بررسی اتخاذ می‌شود. هدف این بخش بیان مفاهیم و مقوله‌های مرتبط با راهبردها و اقدامات مربوط به توانمندسازی دانشجویان در زمینه کارآفرینی و کسب‌وکار ورزشی است. نتایج کدگذاری باز به منظور شناسایی راهبردهای توانمندسازی دانشجویان در کارآفرینی و

کسب و کارهای ورزشی، نشان داد که ۱۸ کد باز و ۳ مقوله وجود دارد. ملاحظه می‌شود که سه گروه راهبردها شامل راهبردهای آموزشی، مدیریتی، قانونی/حقوقی است که اینها در واقع طرح‌ها و کنش‌هایی است که دانشگاه باید برای اجرای موفق توانمندسازی دانشجویان به کار بندند.

جدول ۴- مفاهیم و مقوله‌های شناسایی شده مرتبط با راهبردها

مفاهیم	مقوله‌های فرعی
	آموزشی
۱. تهیه و اجرای طرح تحول برنامه آموزشی	
۲. بازنگری در سرفصل‌های درسی	
۳. افزایش ساعات آموزش عملی	
۴. استفاده از اساتید مجرب کارآفرینی در دوره‌های تحصیلی	
۵. برگزاری کارگاه‌های کارآفرینی با حضور کارآفرینان موفق کشور در حوزه ورزش	
۶. توانمندسازی دانشجویان بر اساس استعدادهایشان	
۷. برگزاری جشنواره‌های مختلف در حوزه کارآفرینی	
۸. آگاهی دانشجویان از بازار کار و کسب و کارها	
۹. اجباری شدن کارآموزی و کارورزی در بازار کسب و کار	
۱۰. عقد تفاهم نامه با وزارت علوم با صنایع ورزشی مختلف مبنی بر طی دوره‌های کارورزی توسط دانشجویان و بورس‌های شغلی	
۱۱. ایجاد برنامه ریزی دقیق و جامع در سطوح مختلف نظام آموزشی	مدیریتی
۱۲. همکاری تمامی ارگانها و سازمانهای مربوطه در قالب ایجاد تفاهم نامه‌های رسمی	
۱۳. شناسایی و جذب حامیان مالی	
۱۴. اصلاح در ساختار دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم ورزشی (ایجاد پست مدیر/کارشناس کارآفرینی)	
۱۵. ایجاد فضای کسب‌وکار در دانشگاه	
۱۶. ایجاد زیرساخت حقوقی برای تسهیل در روند ثبت اختراع کارآفرینان	قانونی/حقوقی
۱۷. اصلاح یا حذف قوانین دست و پا گیر	
۱۸. بهبود قوانین مالی در حمایت از طرح‌های کارآفرینی	

است. نتایج کدگذاری باز به منظور شناسایی پیامدهای توانمندسازی دانشجویان در کارآفرینی و کسب‌و- کارهای ورزشی، نشان داد که ۱۸ کد باز و ۵ مقوله

پیامدها: به‌طور کلی پیامدها همان برون‌دادها یا نتایج کنش‌ها و واکنش‌ها است. در جدول ۵ کدهای استخراجی در مفاهیم مرتبط با پیامدها ارائه شده

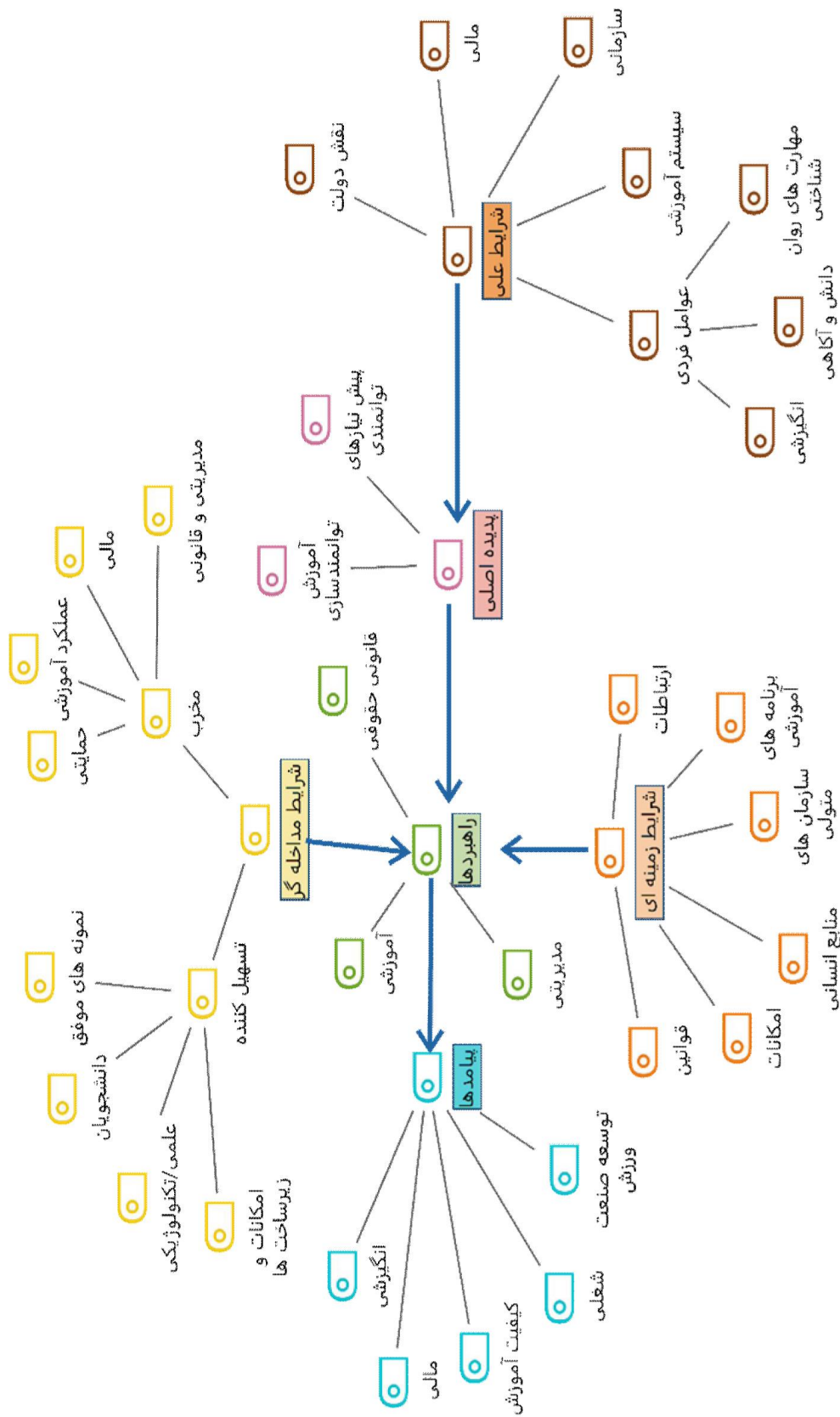
وجود دارد. این پیامدها شامل شغلی، توسعه صنعت ورزش، کیفیت آموزش، مالی و انگیزشی بودند.

جدول ۵- مفاهیم و مقوله‌های شناسایی شده مرتبط با پیامدها

مفاهیم	مقوله‌های فرعی
۱. اشتغال به کار نیروهای متخصص و دانش آموخته ورزشی به اشکال گوناگون در بدنه جامعه	شغلی
۲. به وجود آمدن کسب و کارهای جدید مرتبط با ورزش و سلامتی جامعه	
۳. سهل و آسان شدن اشتغال	
۴. کاهش بیکاری	
۵. خوداشتغالی دانشجویان	
۶. توسعه باشگاه‌های ورزشی با برنامه عملیاتی منسجم	توسعه صنعت ورزش
۷. توسعه بخش خصوصی و مشارکت در حوزه ورزشی	
۸. ایجاد همسویی بین صنعت و دانشگاه	
۹. تحول در آموزش و کارآمدی آموزش	کیفیت آموزش
۱۰. بهبود کیفیت آموزشی دانشگاه	
۱۱. ورود اسپانسرهای ورزشی	مالی
۱۲. افزایش سرمایه‌گذاری در ورزش	
۱۳. حمایت‌های مالی مناسب از دانشجویان صاحب ایده برای کارآفرینی	
۱۴. بهبود رشد اقتصادی	
۱۵. افزایش عزت نفس و اعتماد به نفس دانشجویان و فارغ‌التحصیلان	انگیزشی
۱۶. امید به زندگی	
۱۷. ارتقای سطح انگیزش دانشجویان برای ورود به بحث کارآفرینی در حوزه ورزش	
۱۸. سرازیر شدن علاقمندان به این حوزه	

نیازهای توانمندی) و همچنین به کارگیری راهبردهای شناسایی شده (آموزشی، مدیریتی و قانونی و حقوقی) نمود. همچنین به منظور دستیابی به این راهبردها، باید شرایط زمینه‌ای (قوانین، امکانات، منابع انسانی، سازمان‌های متولی، برنامه‌های آموزشی و ارتباطات) و همچنین شرایط مداخله‌گر (تسهیل‌کننده و مخرب) را نیز در نظر گرفت تا به پیامدهای مثبت آن (انگیزشی، مالی، کیفیت آموزش، شغلی و توسعه صنعت ورزش) دست یافت.

کُدگذاری انتخابی و ارائه الگوی پارادایمی: مقولات استخراج‌شده در قالب مدل پارادایمی Strauss and Corbin (1990) قرار داده شدند؛ بنابراین الگوی نهایی پارادایمی توانمندسازی دانشجویان در کارآفرینی و کسب و کارهای ورزشی در شکل ۴-۱ نشان داده شده است. بنابراین به منظور توانمندسازی دانشجویان در کارآفرینی و کسب و کارهای ورزشی، باید با در نظر گرفتن شرایط علی (عوامل فردی، سیستم آموزشی، سازمانی، مالی و نقش دولت)، سعی در شناخت توانمندسازی دانشجویان در کارآفرینی و کسب و کارهای ورزشی (آموزش توانمندسازی و پیش

شکل ۱- الگوی پارادایمی توانمندسازی دانشجویان در کارآفرینی و کسب‌وکارهای ورزشی

همگرا (جدول ۶) نیز اقدام شد که هر دو تایید شده‌اند. به منظور سنجش پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ (جدول ۶) استفاده شد. برای تایید روایی واگرا لازم است که اعداد قطر اصلی از اعداد سمت راست و پایین بزرگتر باشند. برای تایید روایی همگرا لازم است که مقادیر شاخص میانگین واریانس استخراجی (AVE) بزرگتر از عدد ۰/۵ و برای تایید پایایی نیز مقادیر ضریب آلفای کرونباخ بیشتر از ۰/۷ شود که در این تحقیق شرایط برقرار است.

اعتبارسنجی کمی الگوی مفهومی تحقیق: به منظور اعتبارسنجی کمی مدل، از تکنیک مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده شد. در این راستا، نمونه‌ای متشکل از ۳۳ نفر استاد دانشگاه، ۳۰۱ دانشجوی، ۲۹ نفر مدیر کسب‌وکار ورزشی و ۲۱ نفر کارآفرین فعال در زمینه ورزش انتخاب و پرسشنامه‌های تحقیق میان آنها توزیع شد. در مورد روایی پرسشنامه از متخصصین کمک گرفته شده و اصلاحات جزئی در پرسشنامه اعمال گردید. به محاسبه روایی واگرا (جدول ۵) و

جدول ۵- روایی واگرای سازه‌های تحقیق

پیامدها	راهبردها	شرایط مداخله‌گر	پدیده اصلی	شرایط زمینه‌ای	شرایط علی
پیامدها	۰/۷۵۹	۰/۴۹۵	۰/۵۷۹	۰/۵۳۸	۰/۵۹۹
راهبردها	۰/۷۱۴	۰/۵۹۲	۰/۶۷۲	۰/۵۱۹	۰/۳۹۶
شرایط مداخله‌گر	۰/۸۴۵	۰/۶۱۹	۰/۶۹۹	۰/۳۹۰	۰/۳۱۵
پدیده اصلی	۰/۷۳۲	۰/۴۶۶	۰/۷۴۵	۰/۵۷۴	۰/۱۸۵۶
شرایط زمینه‌ای					
شرایط علی					

جدول ۶- پایایی سازه‌های تحقیق

عامل	آلفای کرونباخ	پایایی ترکیبی	AVE
شرایط علی	۰/۹۰۵	۰/۸۵۹	۰/۷۰۶
شرایط زمینه‌ای	۰/۸۷۸	۰/۸۰۹	۰/۶۴۸
پدیده اصلی	۰/۸۳۰	۰/۷۶۰	۰/۴۵۴
شرایط مداخله‌گر	۰/۸۳۷	۰/۷۵۰	۰/۵۷۱
راهبردها	۰/۸۱۱	۰/۶۸۳	۰/۵۶۶
پیامدها	۰/۷۹۸	۰/۷۰۳	۰/۶۵۴

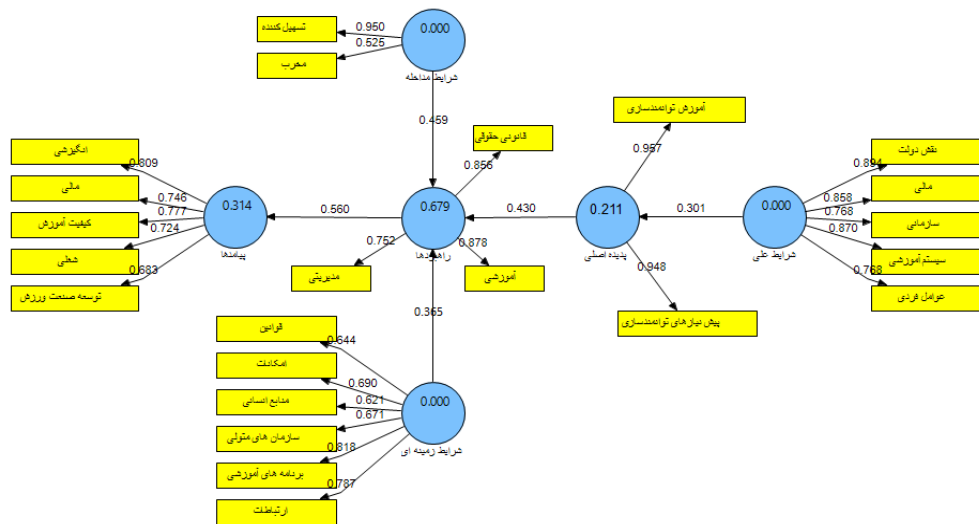
بنابراین داده‌ها از توزیع نرمال برخوردار نمی‌باشند، بنابراین، اجازه استفاده از نرم‌افزارهای کوواریانس محور وجود ندارد و باید از نرم‌افزار واریانس محور SmartPLS استفاده نمود.

بنا بر گفته Hair (2009) برای تعیین نرمالیت داده‌ها از چولگی و کشیدگی استفاده شد. نتایج جدول ۷ نشان می‌دهد که چولگی همه متغیرها، به جز پدیده اصلی بین ۳ و ۳- قرار دارد همچنین کشیدگی همه متغیرها به جز پدیده اصلی بین ۵ و ۵- قرار دارد.

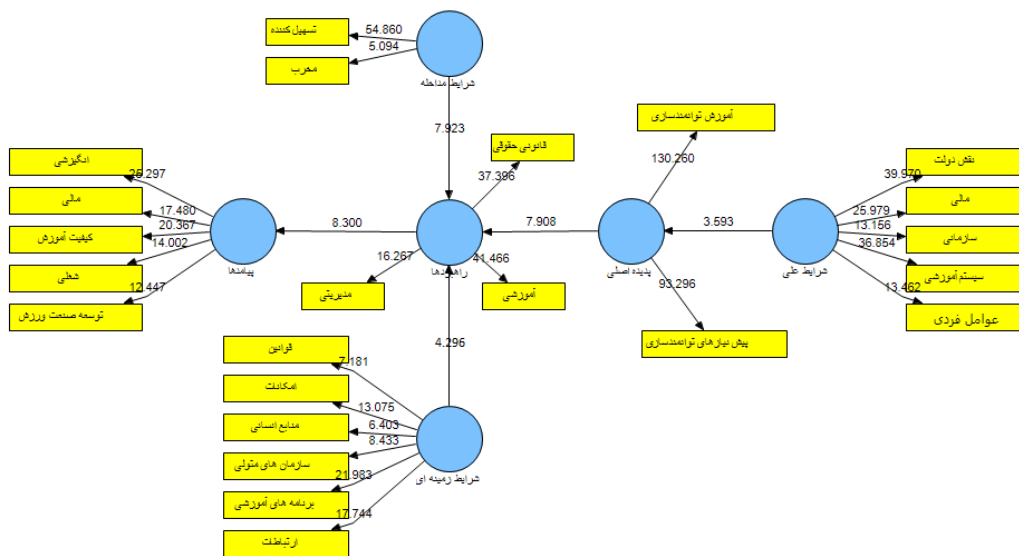
جدول ۷- نتایج چولگی و کشیدگی به منظور بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها

کشیدگی		چولگی		نمونه	
خطا	آماره	خطا	آماره		
۰/۲۴۵	۱/۰۹۶	۰/۱۶۸	۱/۳۲۵	۳۸۴	شرایط علی
۰/۲۴۵	۱/۴۵۶	۰/۱۶۸	۱/۸۲۶	۳۸۴	شرایط زمینه ای
۰/۲۴۵	۵/۳۱۵	۰/۱۶۸	۳/۹۸۶	۳۸۴	پدیده اصلی
۰/۲۴۵	۱/۰۸۹	۰/۱۶۸	۱/۳۵۶	۳۸۴	شرایط مداخله گر
۰/۲۴۵	۰/۹۸۶	۰/۱۶۸	۱/۷۴۷	۳۸۴	راهبردها
۰/۲۴۵	۲/۶۳۸	۰/۱۶۸	۱/۵۲۵	۳۸۴	پیامدها

پس از تحلیل داده‌ها، الگوی حائل مربعات جزئی در دو قالب ضرایب مقادیر معنی داری و ضرایب تخمین استاندارد ارائه شده است (شکل های ۲ و ۳).

شکل ۲ - برازش مدل ساختاری

شکل ۳- ضرایب معنی داری t (مقادیر t-values)

شناخته می‌شود. معیار برازش داده‌ها یا GOF نیز برابر $0/663$ بوده که از $0/36$ بیشتر بوده و برازش مدل تأیید می‌شود. بنابراین مدل مفهومی تدوین شده در مرحله پیشین، از بعد کمی تأیید می‌شود.

خلاصه مقادیر معنی‌داری و ضرایب استاندارد به صورت در جدول ۸ ارائه شده است. طبق یافته‌های مندرج در این جدول، تمام اعداد معنی‌داری بزرگتر از $1/96$ و ضرایب استاندارد (بارهای عاملی) نیز بزرگتر از $0/4$ است. بنابراین مدل تحقیق مورد تأیید و معتبر

جدول ۸- خلاصه مقادیر معنی‌داری و تخمین استاندارد

تأثیر (رابطه علی)	معنی‌داری	ضریب استاندارد	نتیجه
شرایط علی بر پدیده اصلی	۳/۵۹۳	۰/۷۱۳	تأیید
شرایط زمینه ای بر راهبردها	۴/۲۹۶	۰/۸۲۱	تأیید
شرایط مداخله گر بر راهبردها	۷/۹۲۳	۰/۷۶۵	تأیید
پدیده اصلی بر راهبردها	۷/۹۰۸	۰/۵۸۲	تأیید
راهبردها بر پیامدها	۸/۳۰۰	۰/۷۶۶	تأیید

بحث، نتیجه‌گیری و پیشنهادها

یکی از چالش‌های مهم جوامع مختلف، فارغ‌التحصیلان و دانش‌آموختگان فاقد توانایی‌های فردی و مهارت‌های لازم برای راه‌اندازی کسب و کار مناسب است. ورزش یکی از شاخه‌هایی است که در سراسر جهان از رشد اقتصادی خوبی برخوردار می‌باشد و همه رده سنی برای سلامتی بدن از حرکات ورزشی استفاده می‌کنند. از این رو توجه به مسئله کارآفرینی و کارآفرینی در حوزه کسب‌وکارهای ورزشی ضروری جلوه می‌کند و دانشگاه با سرمایه انسانی در قالب دانشجو و اعضای هیات علمی می‌تواند در توانمندی دانشجویان در این حیطه نقش آفرینی کند. لذا، پژوهش حاضر با هدف ارائه الگوی توانمندسازی دانشجویان در کارآفرینی در کسب و کارهای ورزشی با به کارگیری نظریه داده‌بنیاد انجام شد.

دانشجویان در کارآفرینی و کسب و کارهای ورزشی است. در زمینه عوامل فردی، نتایج به دست آمده با نتایج بهاری دلپوند و همکاران (۱۳۹۸) که عوامل فردی را تأثیرگذار بر کارآفرینی دانشجویان معرفی کردند همسو است. در زمینه عوامل آموزشی و سازمانی، نتایج بدست آمده با نتایج زارعی محمودآبادی و همکاران (۱۳۹۸)، که بیان کردند آموزش مهارت‌های کارآفرینی در دانشجویان و پرورش خلاقیت و نوآوری در دانشجویان نسبت به سایر عوامل از اولویت بیشتری برخوردار هستند، همراستا است. به طور کلی نظام آموزش و کیفیت و کارکرد آن از عوامل مهم کارآفرینی به شمار می‌رود، زیرا یک محیط آموزشی مطلوب به دانشجویان اجازه می‌دهد تا گزینه‌های کارآفرینی خود را کشف نموده و به زمینه شغلی مورد علاقه خود دست یابند.

شرایط زمینه‌ای مؤثر بر توانمندسازی دانشجویان در کارآفرینی و کسب‌وکارهای ورزشی، شامل موارد مرتبط با قوانین، امکانات، منابع انسانی، سازمان‌های متولی، برنامه‌های آموزشی و ارتباطات اهمیت بود. نتایج تحقیق Huang and Hou (2019) که بر

نتایج نشان داد که عوامل فردی (شامل انگیزشی، دانش و آگاهی و مهارت‌های روان شناختی)، سیستم آموزشی، عوامل سازمانی، عوامل مالی و نقش دولت از جمله عوامل علی مؤثر بر توانمندسازی

یک دانشجو را با نیازهای جامعه، توانایی‌های مورد نیاز و راهبردهای کسب دانش آشنا می‌کند و انگیزه پیشرفت را در او افزایش می‌دهد. با این حال برنامه‌های آموزشی می‌بایست خارج از برنامه‌های آموزشی متداول دانشگاه باشد زیرا سرفصل‌های تدریس دانشگاه‌ها به صورت تقریباً ثابت و معمولاً با فاصله زمانی با نیازهای یک کارآفرین طراحی می‌شوند، لذا برنامه آموزش کارآفرینی نیاز اطلاعات به روز و تدریس کارآفرینان و اساتید مجرب در این حوزه دارد، لذا دانشکده‌های تربیت بدنی می‌بایست برنامه‌های مناسبی در این زمینه تدارک ببینند و تلاش کنند دانشجویانی کارآفرین و خلاق تربیت کنند تا دانشجویان به معضل بیکاری در آینده مواجه نشوند. راهبردهای مدیریتی نیز در تحقیقات پیشین (Boubker et al., 2021; Hati et al., 2021; Hassan et al., 2021) مورد اشاره قرار گرفته است. در این تحقیقات اشاره شده که برنامه‌ریزی برای توسعه همکاری‌های علمی و فناوری با شرکت‌های دانش‌بنیان، امکان برگزاری برنامه‌های مشترک آموزشی با پارک‌ها علم و فناوری و همچنین امکان حضور کارآفرینان خبره در دانشکده می‌تواند از جمله برنامه‌های مدیریتی باشد که مدیران با برنامه‌ریزی در مورد آنها می‌توانند زمینه توانمندسازی دانشجویان را فراهم کنند. راهبردهای قانونی/حقوقی نیز در برخی تحقیقات (Clevenger et al., 2022; Alhamad, 2021) برای توانمندسازی دانشجویان مورد اشاره قرار گرفته است. لذا برنامه‌های حمایتی و قانونی همچون امکان ارائه وام و تسهیلات برای اشتغال‌آفرینی می‌تواند زمینه تأمین مالی و حمایتی را از طرح‌های کارآفرینانه به همراه داشته باشد. پیامدهای توانمندسازی دانشجویان در کارآفرینی و کسب و کارهای ورزشی نیز شامل پیامد توسعه شغلی، توسعه

آموزش، تحقیق و توسعه فناوری‌های جدید جهت توسعه کارآفرینی تأکید کردند همراستا با نتایج این تحقیق در خصوص تأکید بر امکانات و منابع انسانی است. هر چند که امکانات، منابع و تجهیزات از جمله عوامل مهم و اثرگذار بر بهبود فرصت‌های کسب‌وکار است، اما لازم است همراه با تغییرات سریع و شتاب زده علم و تکنولوژی، پیش‌بینی لازم صورت گیرد و مطابق نیاز روز این امکانات ارائه شود. توان‌سازی با تغییرات، نیازمند توانائی تحلیل، استدلال، خلاقیت و دانش و مهارت ارتباطات و اطلاعات می‌باشد و استفاده از تجهیزات به روز می‌تواند زمینه را برای نیل به این توانایی‌های فراهم سازد. شرایط مداخله‌گر شامل دو گروه تسهیل‌کننده (دانشجویان، علمی/تکنولوژی، امکانات و زیرساخت‌ها و نمونه‌های موفق) و مخرب (حمایتی، عملکرد آموزشی، مالی، مدیریتی و قانونی) برای توانمندسازی دانشجویان در کارآفرینی و کسب‌وکارهای ورزشی شناسایی شد. به طور کلی شناسایی عوامل مداخله‌گر همچون عوامل مخرب و تسهیل‌کننده می‌تواند زمینه برنامه‌ریزی مؤثر و کارآمد را فراهم سازد و برنامه‌ریزان و مدیران به شناخت و کنترل عوامل مداخله‌گر می‌توانند طرح‌ها و برنامه‌های شایسته‌تر را انتخاب و اجرا کنند. در عین حال شناخت عوامل مداخله‌گر دید بهتر و کامل‌تری از محیط اجرای طرح‌ها و برنامه‌ها ایجاد می‌کند.

راهبردهای توانمندسازی دانشجویان در کارآفرینی و کسب و کارهای ورزشی شامل راهبردهای آموزشی، مدیریتی، قانونی/حقوقی شناسایی شد. تأکید بر راهبردهای آموزشی در توانمندسازی دانشجویان در بسیاری از تحقیقات پیشین مورد تأکید بوده است (Amalia and von Korfflesch, 2021; Wang et al., 2021; Ribeiro et al., 2022). در این تحقیقات تأکید شده است که آموزش از جمله راهکارهایی است که

فرصت‌های مطالعاتی در این زمینه برای دانشجویان نخبه ارائه و سرفصل‌های درسی به سمت کارآفرینی گرایش داده شود.

۲. پیشنهاد می‌شود تجهیزات آموزشی، آزمایشگاهی و کارگاهی مدرن و به روز متناسب با بازار کار را برای استفاده دانشجویان تدارک دیده شود و راهکاری برای استفاده دانشجویان از تجهیزات شرکت‌های دانش بنیان و پارک‌های علم و فن آوری فراهم شود.

۳. پیشنهاد می‌شود ارائه تسهیلات مالی و حمایتی برای کسب و کارهای کارآفرینانه دانشجویان فراهم شود و همچنین قانون حق مالکیت فکری برای حمایت از کارآفرینان ورزشی پیگیری و اجرا شود.

منابع

- ابراهیمی دینانی، ا. ۱۳۹۶. شناسایی و رتبه‌بندی عوامل موثر بر کارآفرینی ورزشی در شهرداری تهران با رویکرد DEMAEL. پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته تربیت بدنی و علوم ورزشی - مدیریت ورزشی - مدیریت اماکن و تأسیسات ورزشی. استاد راهنما: مریم مختاری دینانی، استاد مشاور: عباس رضایی پندری. دانشگاه الزهرا (س). تهران.
- بهارى دلپوند، م.، صاحبی‌پور، پ.، و جمال‌عشینی، ل. ۱۳۹۸. تحلیل عوامل موثر بر کارآفرینی دانشجویان در استان گیلان. کنفرانس بین‌المللی مدیریت، حسابداری، اقتصاد و بانکداری در هزاره سوم، تهران.
- رمضانی‌نژاد، ر.، برومند، م. ر.، برومند، م. ر.، احمدی، ف. ۱۳۹۷. اکوسیستم کارآفرینی: رویکردی جدید برای توسعه کارآفرینی در ورزش. پژوهش‌های معاصر در مدیریت ورزشی، ۸ (۱۶): ۲۹-۴۰.
- زارعی محمودآبادی، م.، کریمی، ن.، صفری، م. ۱۳۹۸. شناسایی عوامل موثر بر توسعه کارآفرینی در

صنعت ورزش، کیفیت آموزش، مالی و انگیزشی بودند. در این راستا می‌توان اظهار کرد که توانمندسازی دانشجویان در کارآفرینی و کسب و کارهای ورزشی می‌تواند پیامدهای زیادی برای دانشجویان این حوزه داشته باشد که مهمترین آن بهبود اشتغال‌پذیری این دانشجویان است. دستاورد مالی ناشی از فعالیت کسب‌وکار در ورزش می‌تواند بر کیفیت آموزش تأثیر بگذارد و انگیزه کار و تحصیل را تقویت کند. در نهایت نتایج روش معادلات ساختاری نشان داد که مدل پارادیمی توسعه داده شده از برازش مناسبی برخوردار است. برخی پیشنهاد با توجه به نتایج این تحقیق به شرح زیر ارائه می‌شود.

۱. پیشنهاد می‌شود تا واحدهای آموزشی تخصصی در حوزه کسب‌وکار کارآفرینانه در سر فصل تحصیلی دانشجویان قرار گیرد و همچنین

دانشجویان دانشگاه‌ها و رتبه‌بندی با استفاده از رویکرد تصمیم‌گیری چندمعیاره. چهارمین کنفرانس بین‌المللی مدیریت صنعتی، یزد.

سماعی، ل.، اشرف گنجویی، ف.، آزادفدا، ش.، پورسلطانی زرنندی، ح. ۱۴۰۰. پیش‌بینی توانمندسازی کارکنان زن وزارت ورزش و جوانان ایران بر اساس سقف شیشه‌ای و عدالت سازمانی، فصلنامه علوم ورزش، ۱۲ (۴۰): ۱۱-۳۰.

صادقی، ح.، هنری، ح.، مندعلی‌زاده، ز. ۱۳۹۳. بررسی عوامل رفتاری مؤثر بر توسعه کارآفرینی در ورزش کشور. مدیریت ورزشی، ۶ (۴): ۶۷۱-۶۸۱.

فراهانی، ا.، صغری‌نژاد، م.، فراهانی، ز. ۱۳۸۹. تحلیل عوامل بازدارنده رفتاری و انسانی در اشتغال و کارآفرینی ورزش ایران. نشریه مطالعات مدیریت رفتار سازمانی در ورزش، ۶ (۱): ۱۱-۲۱.

نجیب‌زاده، ع.، بوستانی، ح. ر.، درخشیده، ح. ۱۳۹۵. تأثیر رهبری اخلاقی بر توانمندسازی روانشناختی کارکنان با توجه به نقش میانجی عدالت ادراک شده کارکنان

- (مورد مطالعه: کارکنان دانشگاه اصفهان).
خطمشی‌گذاری عمومی در مدیریت (رسالت مدیریت دولتی)، ۷ (۲۱): ۲۷-۴۲.
- الیاسی، م.، محمدی، م.، جعفری، ه.، کرمی، پ. ۱۳۹۷.
بررسی تجربیات جهانی شرکت‌های استارت آپ در حوزه ورزش و سلامت جسمانی. تهران، نشر دانش‌بنیان فناوری، ۹۴ صفحه.
- Alhamad, B. 2021. Enhancing Employability through Student Empowerment in the Light of Economical Challenges. *Asian ESP Journal*, 17(4): 33-45.
- Amalia, R. T., and von Korfflesch, H. F. 2021. Entrepreneurship education in Indonesian higher education: mapping literature from the Country's perspective. *Entrepreneurship Education*, 4(3): 291-333.
- Ansari, P., Khoo, S., and Ismail, M. N. 2020. Designing and developing a sport entrepreneurship course: An educational design-based study. *Entrepreneurship Education*, 3(4): 411-432.
- Awang-Hashim, R., Lim, H. E., Yatim, B., Tengku Ariffin, T. F., Zubairi, A. M., and Yon, H. 2015. Estimating a prediction model for the early identification of low employability graduates in Malaysia. *The Singapore Economic Review*, 60(04): 1550027.
- Bahreyni, N., Karimian, J., Mostahfezian, M., and ToghyanyKHorasgani, A. 2013. Relation between decision of student entrepreneurship and dimensional improvement of trend thought patterns in physical science students of Islamic Azad University. *Research in sport management*, 1 (5): 188-192.
- Baldassarri, S. and Saavala, T. 2006. Entrepreneurship – educating the next generation of entrepreneurs. *Enterprise Europe*, 22: 16-20.
- Ball, S., 2005. The importance of entrepreneurship to hospitality, leisure, sport and tourism. *Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Network*, 1 (1): 1-14.
- Bienkowska, D., Klofsten, M., and Rasmussen, E. 2016. PhD Students in the Entrepreneurial University: perceived support for academic entrepreneurship. *European Journal of Education*, 51(1): 56-72.
- Borgese, A. 2007a. Are sports entrepreneurs born or made? *The Sport Supplement*, 15(2).
<http://thesportdigest.com/archive/article/a-re-sports-entrepreneurs-born-or-made>.
- Borgese, A. 2007b. Standards in sports entrepreneurship education. Doctoral Dissertation, United States Sports Academy (USSA).
- Borgese, A. 2010. Educating sports entrepreneurs: matching theory to practice. *The Sport Journal*, 13(3): 18-27.
- Boubker, O., Arroud, M., and Ouajdouni, A. 2021. Entrepreneurship education versus management students' entrepreneurial intentions. A PLS-SEM approach. *The International Journal of Management Education*, 19(1): 100450.
- Campanella, F., Della Peruta, M. R., and Del Giudice, M. 2013. The role of sociocultural background on the characteristics and the financing of youth entrepreneurship. An exploratory study of university graduates in Italy. *Journal of the Knowledge Economy*, 4(3): 244-259.
- Clevenger, M. R., Crews, M. I., Cochran, S. L., Underdahl, L., Leach, R. G., Perlman, J. R., ... and Udomsak, D. P. 2022. Entrepreneurship of formal and informal education, co-curricular and extra-curricular programming, vocational and technical entrepreneuring, and learning from failure to support and empower entrepreneurs. In *Entrepreneurial Communities and Ecosystems* (pp. 143-192). Routledge.
- Collins, J., Smith, D., and Hannon, P. 2006. Discovering entrepreneurship: an exploration of a tripartite approach to developing entrepreneurial capacities. *Journal of European Industrial Training*, 30 (3): 188-205.
- Corbin, J. M., and Strauss, A. 1990. Grounded theory research: Procedures, canons, and evaluative criteria. *Qualitative sociology*, 13(1): 3-21.

- Fayolle, A. 2013. Personal views on the future of entrepreneurship education. *Entrepreneurship and Regional Development*, 25(7-8): 692-701.
- Fayolle, A. and Gailly, B. 2015. The impact of entrepreneurship education on entrepreneurial attitudes and intention: hysteresis and persistence. *Journal of small business management*, 53 (1): 75-93.
- Fayolle, A., Gailly, B., and Lassas-Clerc, N. 2006. Assessing the impact of entrepreneurship education programmes: a new methodology. *Journal of European industrial training*, 30 (9): 701-720.
- Gazlastik, r.C., Judson, Get, and Heffner, J. A. 2012. Psychological empowerment and organizational relationship with the human resource management function. *Journal of Applied Behavioral Science*, 35 (3): 56-69.
- Gibb, A. 2005. Towards the entrepreneurial university. Entrepreneurship education as a lever for change, NCGE policy paper series, 15. Retrieved from http://ncee.org.uk/wp-content/uploads/2014/06/towards_the_entrepreneurial_university.pdf
- Hair, J. F. 2009. *Multivariate Data Analysis: A Global Perspective*. 7th ed. Upper Saddle River: Prentice Hall, 2009. Print.
- Hassan, Z., Lashari, M. K., and Basit, A. 2021. Cultivating entrepreneurial culture among students in Malaysia. *Entrepreneurial Business and Economics Review*, 9(1): 119-135.
- Hati, S. W., Hidayat, R., Gunawan, H., and Irianto, D. 2021. The Entrepreneurship Development Program with the PALS Approach to Create Entrepreneurs at State Polytechnic of Batam, Indonesia. In *Ninth International Conference on Entrepreneurship and Business Management (ICEBM 2020)* (pp. 386-392). Atlantis Press.
- Herrmann, K., Hannon, P., Cox, J., Ternouth, P., and Crowley, T. 2008. *Developing entrepreneurial graduates: putting entrepreneurship at the centre of higher education*. London: NESTA London.
- Huang, C. H., and Hou, T. C. T. 2019. Innovation, research and development, and firm profitability in Taiwan: Causality and determinants. *International Review of Economics & Finance*, 59: 385-394.
- Humphreys, B. R., and Maxcy, J. 2007. The role of sport economics in the sport management curriculum. *Sport Management Review*, 10(2): 177-189.
- Jones, P., and Jones, A. 2014. Attitudes of sports development and sports management undergraduate students towards entrepreneurship: a university perspective towards best practice. *Education Training*, 56(8/9): 716-732.
- Kakouris, A. 2015. Entrepreneurship pedagogies in lifelong learning: emergence of criticality? *Learning Culture and Social Interaction*, 6: 87-97.
- Kang, S., Kim, H., and Kang, S. 2015. Virtual private network for wellness sports information. *Multimedia Tools and Applications*, 74(16): 6497-6507.
- Kolyperas, D., Maglaras, G., and Sparks, L. 2019. Sport fans' roles in value co-creation. *European Sport Management Quarterly*, 19(2): 201-220.
- Linan, F., and Chen, Y. W. 2009. Development and cross-cultural application of a specific instrument to measure entrepreneurial intentions. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 33(3): 593-617.
- Minten, S., & Forsyth, J. 2014. The careers of sports graduates: implications for employability strategies in higher education sports courses. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education*, 15: 94-102.
- Muscio, A., & Ramaciotti, L. 2019. How does academia influence Ph. D. entrepreneurship? New insights on the Entrepreneurial University. *Technovation*, 82: 16-24.
- Nová, J. 2015. Developing the entrepreneurial competencies of sport management students. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 174: 3916-3924.
- Omri, A. 2018. Entrepreneurship, sectoral outputs and environmental improvement: international evidence. *Technological Forecasting and Social Change*, 128: 46-55.

- Oosterbeek, H., van Praag, M., and Ijsselstein, A. 2010. The impact of entrepreneurship education on entrepreneurship skills and motivation. *European Economic Review*, 54(3): 442-454.
- Othman, N. and Nasrudin, N. 2016. Entrepreneurship education programs in Malaysian polytechnics. *Education+Training*, 58(7/8): 882-898.
- Pellegrini, M. M., Rialti, R., Marzi, G., and Caputo, A. 2020. Sport entrepreneurship: A synthesis of existing literature and future perspectives. *International Entrepreneurship and Management Journal*, 16(3): 795-826.
- Peña, I., Guerrero, M., and González-Pernía, J.L. 2014. *Global Entrepreneurship Monitor. Informe GEM España 2014*. Santander: Editorial de la Universidad de Cantabria.
- Pihie, Z. A. L., and Bagheri, A. 2013. Self-efficacy and entrepreneurial intention: the mediation effect of self-regulation. *Vocations and Learning*, 6(3): 385-401.
- Rae, D., Penaluna, A., and Dhaliwal, H. 2011. Higher education and graduate enterprise in the new era should every student learn enterprise skills?. Manchester: Higher Education Careers Service Unit.
- Reis, A. C., Vieira, M. C., and de Sousa-Mast, F. R. 2016. Sport for development” in developing countries: the case of the Vilas Olímpicas do Rio de Janeiro. *Sport Management Review*, 19(2): 107-119.
- Ribeiro, A. T. V. B., Ferragi, C. A., Trivinho-Strixino, F., and Cardoso, A. C. F. 2021. Entrepreneurship education going remote: A response to Covid-19 restrictions. *Journal of Entrepreneurship Education*, 24(1): 1-8.
- Río-Rama, M. D. L., Álvarez-García, J., Rueda-Armengot, C., and Peris-Ortiz, M. 2017. Entrepreneurship by students in tourism degree program. A cross-cultural analysis. In: M. Peris-Ortiz, J. Alonso, J.M. Merigó-Lindahl, et al., Eds. *Entrepreneurial universities*. Washington: Springer, 47-63.
- Si, S., Ahlstrom, D., Wei, J., and Cullen, J. 2019. *Business, entrepreneurship and innovation toward poverty reduction*. London: Routledge.
- Silva, P., Lopes, B., Costa, M., Melo, A. I., Dias, G. P., and Brito, E. 2018. The million-dollar question: can internships boost employment? *Studies in Higher Education*, 43(1): 2-21.
- Tsitskari, E., Goudas, M., Tsalouchou, E., and Michalopoulou, M. 2017. Employers’ expectations of the employability skills needed in the sport and recreation environment. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport and Tourism Education*, 20: 1-9.
- Wang, C., Mundorf, N., and Salzarulo-McGuigan, A. 2022. Entrepreneurship education enhances entrepreneurial creativity: The mediating role of entrepreneurial inspiration. *The International Journal of Management Education*, 20(2): 100570.

